

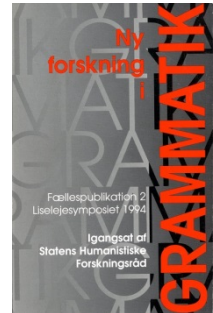
Ny Forskning i Grammatik

Titel: Russiske verbalsubstantiver

Forfatter: Jens Nørgård-Sørensen

Kilde: P. Durst-Andersen og J. Nørgård-Sørensen (red.).
Ny Forskning i Grammatik 2, 1995, s. 115-129

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nfg/issue/archive>

© Forfatterne og Odense Universitetsforlag 1995

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af *Ny Forskning i Grammatik* (1993-2012) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Russiske verbalsubstantiver

Jens Nørgård-Sørensen
Russiskprojektet

1. Tradition

Russisk lingvistik har ligesom vestlig lingvistik oplevet en opblomstring af forskellige funktionalistiske skoler i løbet af 1980'erne (A. V. Bondarkos Skt. Petersborg-skole, G. A. Zolotovas funktionelle syntaks). Dette har imidlertid endnu ikke givet sig udslag i grammatiske helhedsbeskrivelser efter disse nye principper (G. A. Zolotovas funktionelle grammatik forlyder dog at være i trykken). Russiske grammatikker fra de senere årtier afspejler fortsat en strukturalistisk tradition, hvor morfemer behandles som tegn, dvs. helheder bestående af en udtryks- og en indholdsside. De enkelte grammatiske beskrivelser vægter teoretiske og deskriptive hensyn forskelligt, men alle har de det udtalte mål at præsentere en beskrivelse, der er udtømmende i såvel formel som semantisk henseende. Dette gælder såvel den seneste russiske Akademi-grammatik (Švedova 1980) som andre fremstillinger i efterkrigstiden, som blev indledt med udgivelsen i 1947 af hovedværket *Det russiske sprog*, forfattet af en af sovjettidens mest fremtrædende russister, V. V. Vinogradov (1986).

2. Hidtidige beskrivelser af verbalsubstantiver

Alle større russiske grammatikker fra den omtalte periode rummer fyldige afsnit om derivation. Med udgangspunkt i det strukturalistiske krav om en udtømmende beskrivelse søger forfatterne at registrere enhver form for derivation og udarbejde en systematisk redegørelse for dem. For videre at tilgodese det strukturalistiske tegnbegreb bliver derivationsformerne systematiseret efter et hierarki af formelle og semantiske kriterier, hvor de formelle generelt rangerer højere end de semantiske. Dette fremgår af følgende oversigter over tre karakteristiske og åbenlyst beslægtede beskrivelser: V. V. Vinogradovs klassiske arbejde fra 1947, A. N. Gvozdevs mere pædagogisk orienterede og hyppigt genoptrykte grammatik

fra 1955 og endelig Akademigramatikken (Švedova 1980). Akademigramatikkenes synspunkt videreføres i forkortet, men iøvrigt uændret form i »folkeudgaven« *Kort russisk grammatik* (Švedova—Lopatin 1989):

(i) Vinogradov:

1. kriterium: Ordklasse for derivat (formelt kriterium).
Herefter varierende principper for de enkelte ordklasser, for substantiverne:
2. kriterium: Deklinationsklasse (formelt kriterium).
3. kriterium: Betydning (semantisk kriterium).
4. kriterium: Det konkrete afledningsmiddel (kun suffixer) (formelt kriterium).

(ii) Gvozdev:

1. kriterium: Ordklasse for derivat (formelt kriterium).
2. kriterium: Afledningsmåden (formelt kriterium).
Eks.: *Substantiver*, afledt ved:
 - Suffigering
 - Præfigering
 - Præfigering-suffigering
 - Kompositering
3. kriterium: Betydning (semantisk kriterium)
4. kriterium: Det konkrete afledningsmiddel (formelt kriterium).

(iii) Akademigramatikken og *Kort russisk grammatik*:

1. kriterium: Ordklasse for derivat (formelt kriterium).
Eks.: Afledte *substantiver*.
2. kriterium: Afledningsmåden (formelt kriterium).
Eks.: *Substantiver*, afledt ved:
 - Suffigering
 - Præfigering
 - Substantivering
 - Kompositering
 - Abbreviation
 - Blandede former:
 - Præfigering-suffigering
 - Suffigering-kompositering

3. kriterium: Motiverende ordklasse (formelt kriterium).

Eks.: *Substantiver*, afledt ved *suffigering* af:

- verber
- adjektiver
- substantiver
- numeraler
- adverbier og præpositioner

4. kriterium: Betydning (semantisk kriterium).

Eks.: *Substantiver*, afledt ved *suffigering* af *verber* med betydningen:

- bærer af "det processuelle træk".
- abstrakt processuelt træk.

5. kriterium: Det konkrete afledningsmiddel (her: suffix) (formelt kriterium).

Eks.: *Substantiver*, afledt ved *suffigering* af *verber* med betydning af *abstrakt processuelt træk* med suffixet:

/-n'ij-/

/-en'ij-/

/-t'ij-/

/-k-/

/-acij-/

/-stv-/

etc.

3. Kritik

Det er åbenbart, at sådanne beskrivelser er baseret på en række praktiske hensyn til selve præsentationsformen, hvilket utvivlsomt har determineret vægtningen og rækkefølgen af de formelle og semantiske kriterier. Endvidere må de refererede værker siges at repræsentere en forholdsvis rigid fortolkning af strukturalismens krav om en udtømmende beskrivelse med udgangspunkt i tegnbegrebet. Selv om den anvendte tilgang er uantastelig i forhold til egne præmisser, medfører den i hvert fald følgende problemer:

- (i) Manglende/utilstrækkelig skelnen mellem produktive og uproduktive mekanismer.

De nyere værker, Akademigrammatikken og *Kort russisk grammatik*, skelner ganske vist mellem produktive og uproduktive afledninger, men for det første gennemføres dette synspunkt ikke helt systematisk, for det andet behandles spørgsmålet først »i bunden af« beskrivelseshierarkiet, altså som en kommentar til de konkrete afledningsmidler.

- (ii) Blandt de uproduktive dannelser: Manglende/utilstrækkelig skelnen mellem regelmæssige og perifere fænomener.

- (iii) Manglende overblik over de forhold, der motiverer og styrer en afledning — og dermed over et væsentligt led i sprogproduktionen.

Disse mangler er alle forudsigelige på baggrund af forfatterernes tilgang til emnet. Man har tilstræbt en udtømmende beskrivelse af derivationsforholdene og således medtaget alt uden undtagelse i stedet for at overveje, hvilken plads emnet derivation bør have i en grammatisk fremstilling.

4. Revideret klassifikationsprincip

Jeg vil nu skitsere et alternativt princip for behandlingen af verbalsubstantiver i en fremstilling af russisk grammatik. Herunder vil jeg tage udgangspunkt i det synspunkt, at russisk har et nærmere defineret inventar af tilladte sætningskonstruktioner, der hver for sig er kendetegnet ved et antal ledfunktioner. Disse ledfunktioner er bl.a. defineret ved at skulle udfyldes af bestemte ordformer, der tilhører bestemte ordklasser og dermed har et nærmere defineret sæt af kategorielt-grammatiske karakteristika.

Beskrivelsen tager sigte på at redegøre for sprogproduktionen, m.a.o. det regelsæt, en sprogbruger må følge, når han — i en valgt sætningskonstruktion — har en nominal ledfunktion til rådighed, men ønsker at præsentere en situationsbeskrivelse. Han må i et

sådant tilfælde anvende et verbalsubstantiv, som i de fleste tilfælde kan afledes efter følgende procedure (inf.st.= infinitivstamme; præs.st.=præsensstamme):

1. Verbalsubstantivet = Inf.st. + /-t'ij=/ (neutrum)

HVIS udgangsverbet:

— er et énstavelsesverbum med inf.st. på /-u=/
 Eks.: /vz-du-t'ij=o/ 'oppustning'

— har inf.st. på /-i=/ med V-skift eller V-bortfald i præs.st.

Eks.: /p'er'e-kri-t'ij=o/ 'afspærring', jfr. præs.st.: /p'er'e-kroj=/

/raz-l'i-t'ij=o/ 'omhældning', jfr. præs.st.: /raz-l'j=/
 — har /-v=/ eller nasal-indskud i præs.st.

Eks.: /ot-pli-t'ij=o/ 'afsejling', jfr. præs.st.: /ot-pliv=/
 /pro-kl'a-t'ij=o/ 'forbandelse', jfr. præs.st.:

/pro-kl'an=/
 2. Verbalsubstantivet = Præs.st.+ /-en'ij=/ (neutrum)

HVIS udgangsverbet:

— har præs.st. på /-ij=/, /-b=/, /-d=/, /-t=/, /-s=/, /-z=/, /-k=/, /-g=/
 (Konsonantalternationer: velar → palatal, anden ikke-palatal → palatal).

Eks.: /gn'ij-en'ij=o/ 'ferrådelse(sproces)'

/po-gr'ob-en'ij=o/ 'begravelse'

/na-bl'ud-en'ij=o/ 'betragtning'

/u-gn'ot-en'ij=o/ 'undertrykkelse'

/tr'as-en'ij=o/ 'rystelse'

/u-griz-en'ij=o/ 'nagen'

/vl'oč-en'ij=o/ 'trækken', jfr. præs.st. /vl'ok=/
 /pr'edo-st'er'ož-en'ij=o/ 'advarsel', jfr. præs.st. /pr'e-

do-st'er'og=/
 — har inf.st. på /-nu=/ (Hvis /-gnu=/, så bortfalder /-nu=/ og velar
 → palatal; ellers udvides præs.st. med /-ov-/).

Eks.: /dost'iž-en'ij=o/ 'opnåelse', jfr. inf.st. /dost'ignu=/
 /vozn'ikn-ov-en'ij=o/ 'opståen'

/stolkn-ov'-en'ij=o/ 'sammenstød'

— har inf.st. på /-i=/, der falder bort i præs.st. (Konsonantalte-
ration: dental → palatal; labial → labial + /l'/).

Eks.: /ot-stupl'-en'ij=o/ 'afvigelse', jfr. præs.st. /ot-stup'=/

/proš-en'ij=o/ 'bøn', jfr. præs.st. /pros'=/

/sokrašč-en'ij=o/ 'forkortelse', jfr. præs.st. /sokrat'=/

3. ELLERS:

verbalsubstantiv = inf.st.+ /-n'ij=/(neutrum)

Eks.: /vozv'el'ič'iva-n'ij=o/ 'ophøjelse'

/tolkova-n'ij=o/ 'fortolkning'

/o-p'isa-n'ij=o/ 'beskrivelse'

Som man vil bemærke, står disse tre suffixer i komplementær distribution; de repræsenterer m.a.o. allomorfer af ét og samme morfem, ét og samme suffix. Således behandles de da også i Akademi-grammatikken (Švedova 1980,I: 157). Til gengæld er de differentieret i henseende til produktivitet. Kun typerne under den stiplede linie er produktive, hvilket naturligvis hænger sammen med, at vi her blandt udgangsverberne finder alle produktive verbalklasser. Ganske vist beskrives suffixet /-t'ij=/ i Akademi-grammatikken (Švedova 1980,I: 157) som produktivt i begrænset omfang, men det må antages, at forfatterne her har tænkt på den mulighed, at de meget få verbalstammer, der forbindes med dette suffix, kan optræde med nye præfixer. Dette kan ikke opfattes som produktivitet i henseende til suffixeringen.

Det er endvidere værd at bemærke, at de to virkelig højproduktive typer begge afledes v.hj.a. sidstnævnte suffix, /-n'ij=/. Det drejer sig om verbalsubstantiver af såkaldt sekundære imperfektive verber (suffixerede imperfektive partnere til præfigerede perfektive handlingsverber), f.eks. /vozv'el'ič'iva-n'ij=o/ 'ophøjelse' samt afledninger, primært på basis af indlån, v.hj.a. suffixet /-ova=/, f.eks. /f'ilosofstv-ova-n'ij=o/ 'filosoferen'.

Suffixet /-t'ij=, -en'ij=, -n'ij=/ optræder i en af sine tre varianter ved samtlige verbalklasser og er også i henseende til frekvens og produktivitet det dominerende. Af en række verber afledes der imid-

lertid verbalsubstantiver v.h.j.a. helt andre suffixer. Disse suffixers anvendelse er dog mindre regelmæssig og kun til en vis grad forudsigelig. Blandt de mest produktive er følgende:

1. /-acij=/ (fem.)

Latinsk oprindelse, overvejende ved latinske rødder

Eks.: /s'imul'-acij=a/ 'simulering'

Produktiviteten bekræftes af suffixets anvendelse ved ikke-indlånte rødder:

Eks.: /sov'et'iz-acij=a/ 'sovjetisering'

/vojen'iz-acij=a/, jfr. /vojen'iz'ir-ova=t/ 'gøre til krigszone'

2. /-k=/ (fem.)

Dannes til en lang række (men ikke alle) verbalklasser, ofte parallelt til en afledning med ovennævnte dominerende suffix.

Meget produktivt, specielt i fagligt (teknisk) sprog og talesprog.

Eks.: /pod-zar'ad-k=a/ 'opladning'

Synonyme afledninger (afledninger med /-k=/ har tale-sprogspræg):

/p'er'e-im'enov-k=a/, /p'er'e-im'enova-n'ij=o/
'omdøbning'

/d'ez-or'ient'irov-k=a/, /d'ez-or'ient'irova-n'ij=o/,
'desorientering'

3. /-stv=/ (neut.)

Lavproduktivt.

Eks.: /rukovod-stv=o/ 'ledelse'

Herudover findes der endnu et par typer med begrænset produktivitet samt en række helt uproduktive typer.

Et regelsæt for derivationen kan således bygges op med udgangspunkt i det dominerende basissuffix, der omfatter alle verbalklasser, samt supplerende redegørelse for de øvrige typer. Et sådant regelsæt bør indgå i en grammatisk fremstilling i det omfang, derivaterne repræsenterer »sekundære prædikationer«, dvs. at de

anvendes (eller dannes til lejligheden) som situationsbeskrivelser i en syntaktisk position, der kræver et nomen. Den prædikative status signaleres formelt ved, at verbalsubstantivet opretholder det bagvedliggende verbums valens ud fra princippet:

- Komplementer bevares, som hovedregel uforandrede (Undtagelse: Det bagvedliggende verbums subjekt og direkte objekt omformes).
- Adverbialerne bevares uforandrede.

Hermed udelukkes fra fremstillingen en række substantiver, der ganske vist er afledt af verber efter ovennævnte regelsæt, men som ikke repræsenterer en sekundær prædikation, bl.a. sådanne, som:

(i) — udelukkende optræder som non-prædikative.

Eks.: /zda-n'ij=o/ 'bygning'
 /pr'e-stupl'-en'ij=o/ 'forbrydelse'
 /pon'a-t'ij=o/ 'begreb'

Eks.: komposita:

/samo-ub'ij-stv=o/ 'selvmord'
 /zdravo-oxran'-en'ij=o/ 'sundhedsvæsen'

(ii) — optræder i den konkrete kontekst som non-prædikative (idet de også kan anvendes prædikativt).

Eks.: /ob-jed'in'-en'ij=o/ 'sammenslutning'
 /obrazova-n'ij=o/ 'dannelse', 'uddannelse'

De non-prædikative verbalsubstantiver kan som nævnt kendes på den manglende valens. Endvidere mangler de et andet verbalt træk, der undertiden findes ved de prædikative, nemlig aspektmarkering.

5. Verbalsubstantiver og aspekt

Den beskrevne derivationsprocedure muliggør ofte afledning på grundlag af såvel perfektivt (pf.) som imperfektivt (ipf.) verbum. Der er dog visse, til dels rent formelle begrænsninger for disse parallelle afledninger. For det første kan der ikke afledes prædika-

tive verbalsubstantiver af imperfektive verber med suffixet /-aj-/:

/vos-xval'-en'ij=o/ 'ros' (* /vos-xval'a-n'ij=o/, jfr. ipf.

/vos-xval'a=t'/)

/raz-ruš-en'ij=o/ 'ødelæggelse' (* /raz-ruša-n'ij=o/, jfr. ipf.⁵

/raz-ruša=t'/)

/iz-m'en-en'ij=o/ 'forandring' (* /iz-m'en'a-n'ij=o/, jfr. ipf.

/iz-m'en'a=t'/)

Samme begrænsning finder vi ved en række enkeltverber, der kun til dels lader sig formelt afgrænse; f.eks. en række præfigerede bevægelsesverber:

/voz-v'ed'-en'ij=o/ 'ophøjelse' (* /voz-vod'-en'ij=o/, jfr. ipf.

/voz-vod'i=t'/)

Førstnævnte begrænsning medfører, at der kun findes følgende typer af parallel afledning:

(i) Præfigeret (pf.) / Præfigeret-suffixeret (suffix /-vaj-/ , /-ivaj-/) (ipf.)

/vz-du-t'ij=o/ — /vz-du-va-n'ij=o/ 'opsvulmen'

/voz-v'el'ič'-en'ij=o/ — /voz-v'el'ič'-iva-n'ij=o/ 'forøgelse'

/s-m'eš-en'ij=o/ — /s-m'eš-iva-n'ij=o/ 'sammenblanding'

(ii) Simplex (ipf.) / præfigeret (pf.)

/sov'eršenstvova-n'ij=o/, /u-sov'eršenstvova-n'ij=o/ 'fuldkom-
mengørelse'

/č't'-en'ij=o/, /pro-č't'-en'ij=o/ 'læsning'

Den semantiske distinktion mellem disse substantivpar lader sig forklare som en »overførsel« af den verbale aspektdistinktion, som den er beskrevet i Durst-Andersen (1992), hvor der argumenteres for, at verber falder i tre klasser: aktivitets-, tilstands- og handlingsverber. I modsætning til aktiviteter og tilstande er handlinger komplekse på den måde, at de repræsenterer en kombination af en

aktivitet og en tilstand (hvor tilstanden opfattes som konsekvensen af den pågældende aktivitet). I moderne russisk er de ægte aspektpar handlingsverber, hvor det perfekte verbum anvendes til at assertere tilstandsbeskrivelsen (hvorved aktivitetsbeskrivelsen præsupponeres), mens det imperfektive verbum asserterer aktivitetsbeskrivelsen (hvorved tilstandsbeskrivelsen optræder som en standardimplikatur) (Durst-Andersen 1992: 100).

Det viser sig, at denne semantiske distinktion afspejler sig i de parallelle imperfektive og perfekte verbalsubstantiver (»imperfektiv« og »perfektiv« er her og i det følgende anvendt med reference til udgangsverbet). Det perfekte verbalsubstantiv asserterer en tilstandsbeskrivelse og har en markeret læsning på den måde, at det kun kan anvendes, når der klart refereres til en (foreliggende) tilstand. I modsat fald anvendes det imperfektive verbalsubstantiv, der asserterer en aktivitet (og ikke den heraf opståede tilstand). Dette kan illustreres med et par eksempler:

- (1) Lenin ne dopuskal kakogo-by-to-ne-bylo vosxvalenija,
 'Lenin ikke tillod nogen-som-helst lovprisning,

vozveličivanija [ipf.] (**vozveličenija [pf.]*) ego ličnosti
 ophøjelse (af) sin personlighed
 i ego zaslug.
 og sine bedrifter.'

- (2) Pozitivnye processy mogli-by, vpročem, razvivat'sja bystree,
 '(De) positive processer kunne forøvrigt udvikle-sig hurtigere,

a dlja-étogo neobxodimo aktivnoe soveršenstvovanie [ipf.]
 men hertil er-nødvendig (en) aktiv forbedring

(**usoveršenstvovanie [pf.]*) ideologičeskoj raboty,
 (af det) ideologiske arbejde,

rešitel'noe obnovlenie ee soderžanija.
 (en) beslutsum fornyelse (af) dets indhold.'

Kommentar (4):

Ved pf.: Der refereres til den blanding, der foreligger i kraft af, at flodernes vand ér løbet sammen.

Ved ipf.: Der refereres til den løbende »blandingsaktivitet«.

- (5) Reč'-idet o(b) *usoveršenstvovanii* [pf.] / *soveršenstvovanii* [ipf.]
 'Det-drejer-sig om (en) forbedring (af)

izbiratel'noj-sistemy, ee demokratizacii. Reč'-idet o
 valgsystemet, dets demokratisering. Det-drejer-sig om

razgraničonii [pf.] / *razgraničivanii* [ipf.] *funkcij-partijnyx-i*
 (en) afgrænsning (af) parti- og statsinsti-

-gosudarstvennyx-organov, utverždenii na dele leninskix
 tutionernes funktioner, (en) bekræftelse i praksis (af) Lenins

ustanovok o partii kak političeskom-avangarde-obščestva.
 retningslinier for partiet som samfundets-politiske-avangarde.'

Kommentar (5):

Ved pf.: Der refereres til den (kendte) foreliggende tilstand af forbedring, hhv. afgrænsning.

Ved ipf.: Der refereres alene til en forbedrings-, hhv. afgrænsningsaktivitet, jfr. følgende parafrase af oversættelsen: »Det drejer sig om at få forbedret / afgrænset ...«.

Af hensyn til tekstafsnittets kohærens må der anvendes verbalsubstantiver af samme aspekt i begge tilfælde.

Samlet kommentar (1)-(5):

Bemærk verbalsubstantiver af den type, der ikke tillader dobbelt afledning (suffix /-aj=/): *vosxvalenija* i (1), *obnovlenie* i (2) og *utverždenii* i (5). Som det fremgår, kan disse anvendes parallelt med både perfektive og imperfektive verbalsubstantiver og er således umarkerede i henseende til den beskrevne aspektdistinktion.

Man må erindre, at verbalsubstantiverne er en leksikalsk kategori, hvilket indebærer, at der ikke er nogen helt forudsigelig automatik i

afledningen. De to omtalte typer af parallel pf./ipf. afledning skal blot opfattes som rammer for fænomenet. Det er således ikke ethvert verbalpar inden for denne ramme, der har parallel afledning. Og selv blandt de foreliggende parallelle afledninger er det ikke alle, der udtrykker aspektdistinktionen. Dette kan skyldes:

— at et af derivaterne er ikke-prædikativt:

/pon'a-t'ij=o/ 'begreb' (af: /pon'a=t/ (pf.) 'forstå') — ikke-prædikativt,

vs.:

/pon'ima-n'ij=o/ 'forståelse' (af: /pon'ima=t' (ipf.) 'forstå') — prædikativt.

— eller at de to derivater er klart semantisk differentieret:

/pr'i-bi-t'ij=o/ 'ankomst'

vs.:

/pr'i-biva-n'ij=o/ 'forøgelse (af mængde)'

afledt af hhv.:

/pr'i-bi=t/ (pf.), /pr'i-biva=t/ (ipf.) 'ankomme', 'tage til (i mængde)'

/ot-n'es'-en'ij=o/ 'henføren (til)', jfr. /ot-n'es=t'i/ (pf), /ot-nos'i=t'/ (ipf.) 'henføre til'

vs.:

/ot-noš-en'ij=o/ 'forhold (til)', jfr. /ot-n'es=t'i-s'/ (pf),

/ot-nos'i=t'-s'a/ (ipf.)

'forholde sig (til)' — reflektivt!

Sammenfattende kan vi beskrive de prædikative verbalsubstantiver som en leksikalsk kategori, der dannes ved en produktiv, til dels forudsigelig derivationsproces, og som i begrænset omfang »viderefører« udgangsverbernes aspektdistinktion. Trods de omtalte begrænsninger er den parallelle derivation i høj grad produktiv. Dette fremgår af eksemplerne ovenfor samt af det faktum, at antallet af parallelle verbalsubstantiver er mærkbart større i kor-

pusbaserede ordbøger (f. eks. Zaliznjak 1977) end i normative ordbøger (f.eks. Ožegov 1990).

Materialet tyder endvidere på yderligere en produktiv proces: En semantisk forskydning af prædikative verbalsubstantiver i retning af en ikke-prædikativ tolkning. Det må f.eks. antages, at et verbalsubstantiv som /pon'a-t'ij=o/ 'begreb' (af: /pon'a=t/ (pf.)'forstå') oprindeligt har haft en prædikativ tolkning (med betydningen '(tilstand af) forståelse') og først senere er gledet over til sin nuværende ikke-prædikative tolkning. En formel indikator for, at denne semantiske forskydning har fundet sted, er, at derivatet optræder i pluralis (jfr. *izmenenija* 'forandringer' i (4)). Deklination i numerus forudsætter som bekendt, at substantivet fortolkes som tælleligt, hvilket er uforeneligt med en prædikativ tolkning.

6. Verbalsubstantiverne og grammatisk fremstilling

I en større russisk grammatik må der i forhold til derivation foretages en række afgrænsninger. Som hovedprincip bør derivationsfænomener kun beskrives i det omfang, de har sammenhæng med og/eller belyser grammatiske fænomener. Øvrige derivationsfænomener hører hjemme i leksikografien. Ud fra dette synspunkt bør afledningen af prædikative verbalsubstantiver medtages; specielt i det omfang, den er parallel (pf.–ipf.) og dermed repræsenterer en særlig ekstension af aspektkategorien. Herunder må afledningens produktivitet understreges. En afgrænsning af fænomenet og dermed en redegørelse for de ovenfor omtalte grænsetilfælde vil naturligvis også være påkrævet.

Henvisninger

- Durst-Andersen, Per (1992), *Mental grammar: Russian aspect and related issues*. Columbus, Ohio: Slavica Publishers.
- Gvozdev, A. N. (1973) (4. udg.), *Sovremennyj russkij literaturnyj jazyk I-II*. Moskva: Prosveščenie (1. udg.: 1955).
- Nilsson, Barbro (1993), »Verb eller substantiv? Om verbalabstrakter i ryskan« i: Johan Falk et al. (eds.), *Studier i modern språkvetenskap* (Stockholm studies in modern philology, New series 10). Stockholm (206-224).
- Ožegov S. I. (1990) (22. udg.), *Slovar' russkogo jazyka*. Moskva: Russkij jazyk.
- Švedova, N. Ju. (red.) (1980), *Russkaja grammatika*. Moskva: Nauka.
- Švedova, N. Ju. & V. V. Lopatin (red.) (1989), *Kratkaja russkaja grammatika*. Moskva: Nauka.
- Vinogradov, V. V. (1986) (3. udg.), *Russkij jazyk*. Moskva: Vysšaja škola (1. udg.: 1947).
- Zaliznjak, A. A. (1977), *Grammatičeskij slovar' russkogo jazyka*. Moskva: Russkij jazyk.